

การวิพากษ์หลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2569

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

- 1** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนรยา พลศรี
หน่วยงานที่สังกัด: ข้าราชการบำนาญ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 2** ดร.สุนันท์ ขามิ
หน่วยงานที่สังกัด: นักพัฒนานวัตกรรม (ภาคใต้) ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อเศรษฐกิจ
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
- 3** นายรัชกวิทร์ รัตตโน
หน่วยงานที่สังกัด: ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสินภาค 18

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อการปรับปรุงหลักสูตรจากการวิพากษ์หลักสูตร

- ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Social Lab) โดยใช้ชุมชนและองค์กรภายนอกเป็นพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงทั้งในบริบทชุมชนชนบทและชุมชนสมัยใหม่
- ควรออกแบบหลักสูตรในลักษณะยืดหยุ่น (Modular Design) โดยกำหนดกลุ่มวิชาเฉพาะด้านที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ โดยแบ่งเป็นวิชาเอกที่ชัดเจนแต่บูรณาการกันได้ เช่น
 - วิชาเอกด้านยุทธศาสตร์: เน้นการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์สังคม
 - วิชาเอกนักจัดการชุมชน: เน้นเครื่องมือและกลไกการทำงานกับกลุ่มคน
 - วิชาเอกด้านผู้ประกอบการสังคม: เน้นการสร้างรายได้ควบคู่กับการแก้ปัญหาสังคม (Social Enterprise)
- ควรส่งเสริมกระบวนการสังเคราะห์องค์ความรู้และการสะท้อนคิด (Reflection): เพื่อให้นักศึกษาฝึกสรุปบทเรียน (Synthesis) พัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์ และสะท้อนความคิดเห็นจากประสบการณ์จริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และต่อยอดสู่นวัตกรรมทางสังคม
- สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยง (Mentorship): โดยเชิญผู้ปฏิบัติงานจริงจากองค์กรภาคประชาสังคม หน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนกับอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้เห็นภาพการทำงานจริง
- ควรส่งเสริมการใช้ข้อมูลและแนวคิด (Citizen Science): สอนให้นักศึกษาใช้ข้อมูลและวิทยาศาสตร์ภาคพลเมือง มาเป็นเครื่องมือในการทำงาน เพื่อให้การพัฒนาวางอยู่บนฐานความจริงที่มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วมจากการวิพากษ์หลักสูตร

จากกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์

“หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2569”

ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุม รอบด้าน และสอดคล้องกับบริบทการทำงานจริงมากยิ่งขึ้น โดยข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนร่วมได้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับแนวคิดการจัดการเรียนการสอน จากรูปแบบเชิงทฤษฎีไปสู่การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Social Lab) ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยง

องค์ความรู้กับสถานการณ์จริงในชุมชน ทั้งในมิติชุมชนและเมืองได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ยังได้ข้อเสนอแนะสำคัญเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรในลักษณะยืดหยุ่น (Modular Design)

ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเส้นทางการเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง

เช่น ด้านยุทธศาสตร์สังคม ด้านการจัดการชุมชน และด้านการเป็นผู้ประกอบการสังคม ซึ่งช่วย

ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะเฉพาะด้านของผู้เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อีกทั้ง การมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิยังทำให้หลักสูตรให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงลึก

โดยเฉพาะการสังเคราะห์องค์ความรู้และการสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งถือเป็นทักษะสำคัญในการสร้างนวัตกรรมทางสังคม ไม่เพียงเท่านั้น แนวคิดเรื่องการสร้างเครือข่ายพี่เลี้ยง (Mentorship) จากภาคปฏิบัติ เช่น องค์กรภาคประชาสังคม หน่วยงานท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน ยังช่วย

เสริมสร้างประสบการณ์ตรงและความเข้าใจบริบทการพัฒนาชุมชนให้แก่นักศึกษาอย่างแท้จริง

ในขณะเดียวกันการส่งเสริมการใช้ข้อมูลและแนวคิด Citizen Science ยังเป็นอีกหนึ่งผลลัพธ์สำคัญที่ช่วย

ยกระดับคุณภาพของบัณฑิตให้สามารถใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสังคมในยุคดิจิทัล โดยภาพรวม ผลการมีส่วนร่วมครั้งนี้ส่งผลให้หลักสูตร

มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบโจทย์ความต้องการของสังคมมากขึ้น ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ อีกทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการ

ของสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

หลักสูตรได้นำผลจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยได้ปรับโครงสร้างหลักสูตรให้รองรับการเรียนรู้แบบ Social Lab ผ่านการเพิ่มกิจกรรมและรายวิชาที่เน้นการเรียนรู้จากพื้นที่จริง จัดทำโครงการในชุมชน การบูรณาการเรียนการสอนกับพื้นที่จริง และการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสังคม นอกจากนี้ ยังได้พัฒนารูปแบบรายวิชาให้เป็นแบบ Modular Design ที่มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนตามความสนใจและสามารถพัฒนาทักษะเฉพาะด้านได้อย่างชัดเจน

ในด้านกระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นการสังเคราะห์องค์ความรู้และการสะท้อนคิด เช่น การจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentorship System) โดยเชิญผู้ปฏิบัติงานจริงจากภายนอกเข้ามามีบทบาทในการสอนและให้คำปรึกษา ซึ่งช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ตรงและเครือข่ายวิชาชีพให้กับนักศึกษา

นอกจากนี้ หลักสูตรยังได้นำแนวคิด Citizen Science มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้นักศึกษาใช้ข้อมูลจริงจากพื้นที่ในการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบแนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กันไปในการบริหารจัดการ หลักสูตรได้ปรับปรุงกระบวนการติดตามและประเมินผลให้มีความต่อเนื่องและมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้สามารถปรับปรุงหลักสูตรได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จากการนำผลจากการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาปรับใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตร ช่วยยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย เชื่อมโยงกับสังคม และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงได้นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2569 โดยสภามหาวิทยาลัยได้มีมติเห็นชอบในการประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 5/2568 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2568

เริ่มเปิดรับนักศึกษาปีการศึกษา 2569

